

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22.

(József főherceg-ut.)

Sürgönycím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 840 Lej
Fél évre ... 420 Lej
Negyed évre ... 210 Lej
Havonta ... 70 Lej

Hirdetések díjszabás szerint.

Egyes szám ára 4 lej,
vasárnap 5 lej.

Bucurestiben 30 banival több!

„Tüzes keresztetek.”

Hatalmas karcsapásokkal uszít a német Herkules a mentőpart felé. Már úgy volt, hogy ehmerül a hullámokban. De komoly élni-akarás, elszánt munka, erős nemzeti öntudat megváltotta az irigyeitől halálraírt népet. Németország dolgozik acélos izmokkal, kitartó szorgalommal. Pénzét rendbe hozta. Nemzetközi helyzetét megerősítette. Már Franciaország is kinyújtja felé békülő jobbát. Már a népek gyülekezete hívja és várja, mint egyenlő-rangu társát. Láttára ennek a jóban való buzgólkodásnak, ennek az erőfeszítésnek: milyen szánalmas az a néhány száz bohóc, akik még mindig a hét év előtti forradalom rongyaiban járnak, csak éppen, hogy más színű kokárdát tűztek ki a rongyok fölé. Ezek a „tüzes keresztetek.” Akik útjában állnak a nemzeti egységnek és a szolid munkának. A német kormány, amely tudatában van felelősségének, ártalmatlanná teszi ezeket a Dummer-Augustokat, akik a nemzetmentést mimelik és a valójában ártalmas férgek a nemzet testén.

Ezt a német példót minden más nemzetnek is követelnie kellene és a konzekvenciákat logikusan és észszerűen levonni. Mi is hála Istennek megindultunk a munka és alkotás útján. A külföldi tőzsdéken lassan-lassan becsülethez jut a pénzünk. Kormányzatunkkal odakint szívesen szóbaállnak. Nem sok hiányzik ahhoz, hogy teljes erőnkől talpraállhassunk. De ha valami késleltetési még a felépülésünket, az csakis a forradalmak csökevénye, az izgága és rendbontó népség lehet, amely százszor és ezerszer bebizonyította, hogy komoly sikoltásra képtelen, mert hiszen még egyetlen pozícióban sem állotta meg a helyét.

Ez a népség csak kötelekenni, rendet bontani tud. Az alkotásra képtelen, azonban minden kezdő munkának és felvetett tervnek gáncsot vetni, ártani annál jobban szeret. Mindaddig tehát, míg a mi kormányunk épp úgy el nem bánik ezekkel a zavarosban halálszókkal, a haladás, a munka ellen vétőkkel, mint ahogy a német kormány elbánik az amerikai Ku-Klux-Klan briganti-rendszer paródizálókkal, addig szó sem lehet öntudatos, komoly és tervszerű országépítő munkáról. A békét megkötötték. Most már csak a belső békét és rendet kell még teljes egészében, minden erővel kiépíteni, hogy jólétben, életképes sében és becsületben munkában haladhassunk az előjövő felé.

Anglia háborút üzen minden háborúnak. — Titkos ülés Fekete Mihály szerződése körül. — A pénzügyminiszter ha-zaérkezik. — A Népszövetség gratulált Magyarországnak. — Földalatti forradalom Németországban. — Aradi orvos Észak országában. — Megkerült az Unió eltűnt repülője. — Gyógyszer helyett méreg. — Az ügyvédü borzalmas kettős gyilkossága.

Averescu kormánybukást jósol.

A néppárti vezér nyilatkozata a mezőgazdasági választásokról.

(Bucuresti, szeptember 11.) Az Indreptarea mai száma interjú közl. Averescu tábornokkal. A néppárt elnöke sajnálja, hogy egyes pártok politikai jellegű adtak a mezőgazdasági választásoknak. Kijelentette, hogy a liberálisok és az Averescupárt egyes vidéki szervezetei által kötött paktum a párt központjától küldött instrukciók téves értelmezésének tulajdonítható. A néppárt a paktum folytán kevesebb szavazatot kapott, mintha egyedül megy a választási küzdelembe. Mint már tavasszal, a Marghiloman párttal kötött fuzió alkalmával is kijelentette, most is hangsúlyozza, hogy a néppárt és a liberális párt között nincs együttműködésre paktum, csupán a pártok jelkület

által diktált csendes összeköttetés egy, a kormányról távozó és egy, a kormányra jövő párt között. A mezőgazdasági kamarai választások eredménye nem befolyásolta a politikai helyzetet, mert azokon csak a választók egy kategóriája szavazott le. Mindenestre azonban tény, hogy a kormánynak menni kell. A kormányutódlást illetőleg Averescu kijelentette azt, hogy az egyesült ellenzék képes kormánybuktatásra, de nem kormányképes. Anglia példájával bizonyítja, hogy az ország belső békéje csak pártkormányval biztosítható. Végül kijelentette Averescu, hogy meggyőződése szerint a kormány nem kerülhet ki győztesként a községi választásokból.

Cantacuzino asszony visszhangra talált . . !

Közös női kongresszusra készülnek a román és kisebbségi nőegyletek. — A kolozsvári nőegyletek felhívása a népkisebbségi társegyesületekhez.

(Saját tudósítónktól.) Cantacuzino hercegnő felhívása, szózata, — mint arról megemlékeztünk — a kisebbségi asszonyok szívében termékeny talajra talált. Akarják, keresik az együttműködést, hogy megvalósíttassék a nemes akarat, az igaz törekvés: asszony és asszony, anya és anya között ne legyen semmi, — sem vallási, sem faji, sem nemzetiségi — különbség. És azt az igaz akarást méltóan demonstrálja az a felhívás, amelyet a kolozsvári nőegyletek bocsátottak ki s amelyről tudósítónk éjszakai telefonjelentése az alábbiakban számol be:

(Cluj—Kolozsvár, szeptember 11.) A kolozsvári nőegyletek a következő felhívást intézték: Az alulírott kolozsvári nőegyletek arra a közös megállapodásra jutottak, hogy Cantacuzino asszony ismeretes felhívásának helyes elintézésére érdekében az összes népkisebbségi társegyesületekkel egy-egy képviselőt küldjünk meg-

nek. Ennélfogva az egységes eljárás megszervezésére ideiglenes bizottságot alakítottak, amely Kolozsváron a Szociális Misszió Társulat növendélmű irodájában (Kolozsvár Fő-tér 14. sz.) működik és amely az összes társegyesületeknek ezenfelül felajánlja szolgálatait. Az ideiglenes bizottság különösen a következő feladatokra vállalkozott: 1. Közvetíti a nőegyletek között egymás kívánságait. 2. Összegyűjti azt a tárgyalási anyagot, amelyet a Cantacuzino asszony által jelzett nőkongresszuson előterjeszteni szükséges lesz. 3. Felveszi az összeköttetést a román nők nemzeti szövetségével, hogy az országos kongresszusra nézve a népkisebbségi nőegyletek érdekeiről részletesen tájékozódjék. 4. Előkészíti az országos nőkongresszusra a népkisebbségi nőegyletek megfelelő képviselőit. 5. A népkisebbségi nőegyletek további közelebbi eljárásának irántására meg-

alakítja a végleges rendező-bizottságot. Ezeknek a feladatoknak pontos keresztülvitele érdekében felkérjük a népkisebbségi nőegyleteket a további közreműködésre. Kérjük címük taglétszámának, működési irányuk, esetleg a működésüket gátló okok, valamint általában az anya és gyermek élet viszonyaira vonatkozó észleteik közlését, hogy ezekből gazdag anyagot készíthessünk elő a nőkongresszusra. Kérjük továbbá, hogy észrevételeiket bizonyító adatokkal támogatva legkésőbb e hó 25-ig küldjék el hozzánk. A felhívást nyolc kolozsvári nőegylet és az ideiglenes bizottság nevében gróf Bethlen Györgyné elnök és Kovács Dezsőné ügyvezető alelnök írta alá.

Franciaország

igaz barátja Romániának
A kisebbségi kérdés és a kisanant.
Briand francia külügyminiszter nyilatkozata.

(Bucuresti, szeptember 11.) Tudósítónk éjszakai telefonjelentése. A Rador -tudósító iroda legújabb genfi jelentései szerint a nagyhatalmak képviselői több mérsékletet ajánlottak gróf Apponyi Albertnek a kisebbségi kérdésben. Különben a kérdésben érdekelt kisanant-államok megállapodtak, hogy megismétlik előbbi nyilatkozatukat, amely szerint a kisebbségek országukban jelenleg is teljes szabadságot élveznek és fognak élvezni ezután is. Diplomáciai körökben azt hiszik, hogy Apponyi erre a nyilatkozatra nem fog válaszolni. Briand francia külügyminiszter ma a Rador tudósítójának kijelentette, hogy mindig őszinte barátság fűzte Romániához és Romániának a szövetségeseikkel szemben fennálló adós ságát ügyében is a legkonciliánsabb ajánlatot fogja kapni Románia. Bendis görög külügyminiszter ma Románia tartózkodó magatartása miatt visszavonta a balkáni döntőbírósg létesítése ügyében előterjesztett javaslatát. Briand azt ajánlotta a görög külügyminiszternek, hogy a görög kormány előbb rendezze függőben levő konfliktusát Jugoszláviával és csak azután javasolja a döntőbírósg felállítását.

— Mikor lesznek a községi választások. Bucurestiből jelentik Constantinescu földművelésügyi miniszter baráti körben kijelentette, hogy a községi és törvényhatósági választásokat, az eredményre való tekintet nélkül, sokkal hamarabb fogják megtartani, mint egyesek hiszik.

Picksteiner Soma meghalt.

Aradi származású bécsi hegedőművész tragikus elhunytja.

(Saját tudósítónktól.) A táviró egy Aradról elindult kiváló zene-művész haláláról ad hírt. Picksteiner Soma hegedőművész hirtelen tragikus módon Bécsben, aki nemcsak a hozzánk közelebbi vidékek, de egész Európa ünnepeit művésze volt. Pick Ernő és Pick Adolf aradi kereskedők fiúire volt Picksteiner Soma, aki Aradon született és bevezető tanulmányait is itt végezte. Az aradi zenekegyszervatóriumban Budács Ádám volt a tanára, aki aztán Budapest felé irányította a kiváló tehetségű hegedűst. Ott Hubay Jenő keze alá került és tanári diplomát szerzett. Budapestről Berlinbe ment Joachimoz, a legkiválóbb német hegedűshöz, aki a magasabb hegedűművészetben képezte ki a már akkor is neves és ismert művészből. A német birodalom fővárosában került össze a Steiner-családdal, amely annyira megszerette, hogy a család fő adoptálta a művészprofesszort és a család kívánságára nevébe felvette a Steiner nevet is s így lett belőle Picksteiner Soma. Az elfunyt művész legnagyobb sikereit Németországban, Ausztriában, Magyarországon, Lengyelországban, Oroszországban s Finnországban aratta. Pompás Stradivarius-án egyformán tökéletes művészettel szólaltatta meg Beethoven, Mozart, Bach és Mendelssohn, valamint a francia modern szerzők műveit. Különösen nagyra értékelték magyar interpretációját, amelyek a magyar muzsikának értékes nevet szereztek.

Később Picksteiner Soma a bécsi zenekegyszervatórium első tanára lett és itt is tekintélyes nevet szerzett a magyar zene-művészetnek. Szülővárosában, Aradon, művész pályafutása előtt három ízben hangversenyezett, mindannyiszor tomboló lelkesedés mellett. Arad sikereire mindig büszke volt és műsoraiba mindig rányomatta az Aradi Közlöny elismerő kritikáit is, amelyek mellett a világ legtekintélyesebb lapjainak referádái innepelték a művészt. Picksteiner Soma mindössze ötvennégy esztendő volt és begutató nyarat Máriavölgyben töltötte, ahonnan frissen érkezett vissza Bécsbe és nagy művészi tervekkel foglalkozott. Hétfőn még ebéd után is hegedült, zongoraművész fia kísérte gongorán, majd a kora délutáni órákban egy tanítványát látogatta meg és itt érte utól váratlanul a kérelmetlenül halál. Beszélgetés közben rosszullétről panaszkodott. Tanítványa orvosért telefonált, de mire az orvos megérkezett, a művész már elbúcsúzott az élet sorából.

Picksteiner Soma Berlinben nősült meg és házasságából három gyermek származott. Gyermekük közül a középső öröklötte a legteljesebb mértékben apja művészeti képességeit és máris értékes zongoraművész. Temetésén, amely pénteken folyt le, hatalmas méretekben nyilvánult meg az a nagy részvétel, amely azt a nagy szeretetet és becsülést jellemezte, amely a kiváló művészt életében körülvette. Közül százszáz koszoru borította el a ravatalt, amelyek Németországból, Berlinből,

Lipcséből és Bécsből érkeztek. Utolsó utjára barátai és tisztelői

óriási serege kísérte az aradi származású s világhíres művészt.

Kínai diákok merénylete a moszkvai japán nagykövettel

Londonból jelentik: Itt az a hír terjedt el, hogy Moszkvában öt kínai diák merényletet követett el a japán nagykövettel szemben. A merényletet állítólag elfogták. Arról nem szól a jelentés, hogy a japán nagykövettel mi történt.

Aradi orvos Észak országában.

Kényelmes utazás a biciklik városában. — A konfliktusok áldozata. — Páratlan vendégszeretetet fogadja a külföldieket az északi országokban.

(Saját tudósítónktól.) Ujhelyi József dr. ismert aradi sebész és orvos az elmúlt hónapokban hosszabb utazást tett az északi államokban. Így beutazta egész Dániát, Norvégiát és Svédországot s onnan a napokban tért vissza. Utazásáról, ott szerzett tapasztalatairól a következőket mondta el nekünk:

— Első sorban is magáról az utazási körülményekről kívánok egyet-mászt mondani. Meggyőződésem róla, hogy Dániában és általában az északi államokban az utazás a legkényelmesebb és a legkényelmesebb. Érdekes, hogy az északi országokban csak II. és III. osztályu kocsik vannak, az I. osztályon való utazást egyáltalán nem ismerik. Mindezek dacára az éjjeli vonatokhoz még a vicinális vonalokon is mindenfelé hálókocsik vannak hozzácsatolva, amik azonban nem luxusélményeket szolgálnak, mint nálunk s az árak is mérsékelték.

— A lakás és élelmozesít viszonyok elég drágák, de sokkal kielégítőbbek, mint idehaza. Középréndi szállodában a napi ellátás személyenként 1700 lej. A legdrágább az északi államokban mindentitt a személyszállítás. Érdekes, hogy Norvégiában egyszerű visummal csak a német birodalmi állampolgárok utazhatnak be, míg a többi európai államok alattvalóinak beutazás előtt engedélyt kell kérni és azt a határon bevárni. Ilyen engedély a számomra 2400 lejbe került, sokkal olcsóbb azonban s a legholysabb mód. Ha a Norvégiába utazó ezt Bucurestiben kéri meg a követségtől, így sok költséget, várakozást és kellemetlenséget le megapórol. Az itteni politikai viszonyokról nagyban orientálódva vannak Romániáról és romániai eseményekről mindent tudnak, annál kevesebbet Magyarországról. Ez nem is csoda. Átnéztem az északi államok szállodáiban a rendőri bejelentő lapokat, amelyeket minden külföldi utas érkezésekor kiállítani tartozik. Tavaly óta egyetlen egy magyar utas járt északon. — Hogy az egyes jelentősebb látványokról is szóljak, a három ország fővárosát említettem meg.

— Dánia fővárosa Kopenhága, 700.000 lakosu nagy és modern város. A forgalma rendkívül élénk. A biciklik városának is hívják. Soha annyi kerékpárt és kerékpárost nem láttam még együtt, mint Kopenhágában. A munkások a munka kezdetén és végén óriási sok kilométer hosszú kerékpáros csapatokban vonulnak keresztül a városban. A dán főváros legkényelmesebb szórakozó helye a „Tivoli-

park.” Olyan ez, mint a pesti Angol-park, vagy a bécsi Prater. Az épületei mind keleti stílusban épültek és állandóan gyönyörűen ki vannak világítva. Két hatalmas muzeuma is van. A „Torvaltsen” és „Liptothek”, mindkettő pazar látványokkal és csodás dolgokkal van tele. Építészeti szempontból is rendkívül érdekes a dán főváros. Ugyanis a régi Christiansborg vára rómaiak fölé épült. A vármok a város uccái alatt levő földalatti alagutakban most is teljes épségben láthatók. Christiansborg régi várát Absolon püspök építette a XII. században.

— Stockholm félakkora, mint Kopenhága. Velencezerü város. Apró szigeteken épült és hajókon, valamint csónakokon bonyolítják le a városban a forgalmat. A svéd nép a legműveltebb és a legrokonszenvesebb valamennyi északi nemzet között. Ritka közöttük az analfabéta. A gyári munkásoknak is legalább négy középiskolai végzettségük van. Minden ember újságolvasó. Hatalmas vasúthálózat van Svédországnak, minden lélekre egy kilométer hosszú sávonal esik. A sportéletük kifejezett és hatalmas. Télen-nyáron mindig sportolnak. Az evezés, tennis, regatta, uszág, golf, ski, autóport, egymást váltja. A lovaktól huzott kocsal vagy szakér ritka látvány. minden forgalmat autón, kerékpáron, vasuton és hajón bonyolítanak le.

— Oslo kisváros. Ajánlatos, hogy az idegen ne maradjon ott a fővárosban, ha Norvégiát kellemesnek akarja megismerni. Norvégia a legideálisabb turista ország. Fjordjai, és égbemeredő sziklái világhírű szépségüvé teszik. Az északi fény és az éjjeli nap országa ez. A nap június közepétől július hó végéig alig hagyja el az égboltot. Éjjel olyan világos van, hogy a városokat nem kell világítani.

Még sok más szépet és kedveset mesélhetnék az északi országokról. Különösen említésre méltó az is, hogy a külföldi északon a legmesszebbmondó udvarias sággal és sima modorral találkozik mindenfelé. Vasuton, hajón, szállodában felkelésnél, lefekvésnél, sétánál, mindenütt a hideg szőke és mosolygó arcok tekintenek a külföldre, akivel nemcsak azért bántanak udvariasan, mert beülnek élnek, de mert a végtelenségig menő udvarias ság s jóneveltség a vérükben van. Az iskolákban a tiszparancsokat előtt tanítják azt a szabályt: Légy udvarias! és az iskolának ez a tanítása valamennyi északi nép számára ráütötte a stigmáját.

Gyógyszer helyett méreg

Egy világi kisgyermek titokzatos halála.

(Saját tudósítónktól.) Rendkívül különös és rejtélyes ügyben folytat nyomozást a siriai (világi) csendőrség. Tegnap este az egyik községbeli gazda kéthónapos kisfia hirtelen meghalt és a baláletet azonnal bejelentették a községhez. A hirtelen halál gyanus volt és a csendőrség bevezette a nyomozást a halál okának kiderítésére. Tarka József, a kisfiu atya kijelentette, hogy a gyermek könnyű hűléssel megbetegedett s az egyik községbeli gyógyszerárban vásároltak a részére gyógyszert. A gyermek csak akkor kezdett komoly rosszszulietről panaszkodni, miután a gyógyszert bevette s nemskára meg is halt. A megindított csendőri nyomozás — állítólag olyan megalapításra jutott, hogy talán a gyógyszerár helytelen orvosságot adott volna a gyermek részére és ez idézte volna elő a halált. Távirati jelentést tettek az aradi ügyészségnek, amely elrendelte a kisgyermek boncolását és utasította a csendőrséget a további nyomozásra.

Fájdalomdíj a verésért.

(Saját tudósítónktól.) Annak idején beszámoltunk a hunyadmegyei Craciunas községben lezajlott véres, revolverlövésessel és késszurásokkal tarkított, verekedésről, amely már az elmúlt télen is a büntető bíróság elé került. Az elmúlt télen tartott tárgyalásnál a verekedés egyik résztvevője Jakob György gazdálkodó volt a vádlott, mivel a verekedés közben revolverével súlyosan megsebesítette Nistor Pétert. Jakobot annak idején felmentették önvédelem címén, erre ő most viszonteljelentést adott be a verekedés többi résztvevője: Topor Vasile, Topor Miklós, Muntean György és a négy Nistor fivér ellen. A büntető bíróság ma tárgyalta az ügyet. A vádlottak közül hatan jelentek meg és kivétel nélkül mind tagadta, hogy megverte volna a sértettet. A tanúk kihallgatása folyamán a sértett kijelentette, hogy nem kívánja a vádlottak megbüntetését, erre a bíróság Muntean Györgyöt 28 napi elzárásra és 1000 lej pénzbüntetésre, Nistor Lázárt egy havi fogházra és 300 lej büntetésre ítélte, a többi felmentették. Nistor Jánost, Györgyöt és Pétert fejenként 500 lej orvosi költségek megtérítésére kötelezték. Az elítéltek megnyugodtak a bíróság ítéletében.

— Hirdetmény. Tudomására hozzuk minden állami, megyei, községi és magánhivatalnoknak, továbbá önkéntesnek, tisztnek, kereskedőnek, hadirokkantnak és özvegynek és általában mindazoknak, akik kérvényt nyújtottak be az aradi kerületi bizottsághoz föld elnyerése végett, hogy ez a bizottság bevégezte munkáját, s hogy az érdeklődők ezen munkálatokról személyesen szerezhetnek tudomást, illetve győződhetnek meg a városállan a kis tanács-teremben reggeli 8 órától déli 12 óráig és délután 3 órától 6-ig folyó szeptember hó 12-től 16-ig.

Zártkörű ülés Fekete Mihály szerződése körül.

Az aradi színügyi bizottság a nyilvánosság kirekesztésével tárgyalta az aradi színházi szerződés pontozatait

(Saját tudósítónktól.) Érdekes ülést tartott ma az aradi színügyi bizottság. A tárgysorozatban a Fekete Mihály aradi színigazgatóval kötendő színházi szerződés szerepelt és ezzel kapcsolatban a színigazgató 50.000 lejes városi illetéktartozása. A színügyi bizottság ülésére táviratilag hívták haza Bucurestiből Fekete Mihályt, aki ma délelőtt meg is érkezett. Az ülés déli félelgykor kezdődött meg Angel István dr. polgármester elnöklétével. Elsősorban néhány kérvényt tárgyaltak le, melyet a színház egy estére való bérletéért adtak be. Győző Alfréd kérte a színügyi bizottságot, hogy a színházat a bucsuestélyére ingyenesen adják át. A színügyi bizottság megadta a kérést és csupán a készkiadásokat és az állami illetéket kell fizetnie. — R. Horváth Mici volt aradi primadonna kérelmét tárgyalták ezután, aki ugyanazt kérte szeptember 27-ére. A bizottság ugyanazzal a feltétellel az ő kérését is teljesítette. Tanasse Carabas román komikus is kérte a díjak engedését, azonban a bizottság ezt nem engedélyezte. Ezután került a sor Fekete Mihály szerződésére. A tárgyalás kezdetén azonban meglepetésszerű dolog történt. A színügyi bizottság elnöke felkérte a jelenlevő újságírókat és magát Fekete Mihály színigazgatót is, hogy néhány percet távozzanak a teremből, mert rövid, bizalmas megbeszélést kívánnak tartani. A „néhány perc” azonban meglehetősen hosszúra nyúlt, mivel a bizottság egész tárgyalása titokban folyt le és csupán a befejezésről értesítették a várakozókat. Egy szerződés tárgyalásának e szokatlan módja aztán arra készítette a színigazgatót, hogy a következőket jelentse ki dr. Angel István polgármester előtt:

— Polgármester Ur, alázatosan bejelentem, hogy én többet színügyi bizottsági ülésen nem veszek részt. Egyenesen Bucurestiből jöttem haza, hogy az ülésen résztvehessek s ehelyett az egész ülést az előszobában voltam kénytelen kívánni.

A polgármester tudomásul vette a bejelentést. A zártkörű színügyi bizottsági ülésen tárgyaltakról a nyilvánosságnak azt az információt adták, hogy a bizottság megteszi az előterjesztéseket a városi tanácsnak, amely intézkedni fog a szerződés ügyében. Így a városi tanács ülésén lehet majd megtudni, hogy a színügyi bizottságnak mi az álláspontja a Fekete Mihállyal kötendő szerződésről. A színügyi bizottsági ülésen ugyan nem függ össze, de feltétlenül érdekes Fekete Mihálynak egyik kijelentése, melyben arról panaszkodik, hogy méltatlan üldözések érik. Az érdekes nyilatkozat így hangzik:

— Tudomásom van arról, hogy ellenem valaki egy jelentést adott be a városi tanácsnak, mely szerint én a kommunista ideje alatt vezérszerepet játszottam volna és kérdezik az illetékes tényezőktől, hogy engedhető meg az, hogy

egy színházat egy kommunista-vezér vezethet. A vád oly nevet-

Üldözik a besszarábiai rablóbandákat.

(Bucurest, szeptember 11.) A tighina román-orosz konferencia elhatározta a határmenti rablóbandák üldözését és az előgott rablók kiszolgáltatását. A Dnyeszter menti szigetek kérdését még nem oldották meg, ez a legközelebbi konferencia feladata lesz.

A Népszövetség gratulál Magyarországnak.

Kedvező mederben halad a magyar szanálás.

(Genf, szeptember 11.) A népszövetségi tanács ma tartott ülésén elhatározta, hogy elfogadja Scialoja olasz delegátus indítványát, amely megállapítja, hogy Magyarország szanálása kedvező mederben halad és a költségvetés is kielégítő. Tudomásul vették Walkó Lajos magyar kereskedelmi miniszter jelentését is a különböző szerződéseket megkötésére vonatkozóan s csatlakoztak a pénzügyi bizottságnak ahhoz az álláspontjához, amely szerint Magyarországnak és szomszédainak is kereskedelmi szerződéseket kell kötniök, mert csak így szállíthatják le a sok akadályt okozó vámtarifákat. Tudomásul vették a köztisztviselők státuszának megváltoztatására vonatkozó határozatot is és végül szerencsekívánataikat küldték a magyar kormányának az eredményekért. A második főbizottságban pedig fel-

széges, hogy nem is tartom érdemesnek válaszolni rá, azonban a feljelentő ellen megteszem rágalmazásért a feljelentést. Ugy, érzem, hogy itt egy titkos hajsza folyik ellenem, de eddig még nem tudtam kideríteni, hogy ki a megindítója.

szólt Avramovics, Jugoszlávia delegátusa, aki a magyar szanálás tárgyalásának során gratulált az eredményekhez és megkérdezte Smith főbiztostól, vajon a beruházások mind gazdasági jelentőségűek-e és nincsen-e politikai hátterük? A felszólalásra Smith főbiztos azonnal válaszolt és hangsúlyozta, hogy a beruházások szigorúan gazdasági jellegűek, ami a legközelebb megjelenő részletes jelentésből is ki fog tűnni. A tanács teljes ülésén azután Walkó Lajos miniszter mondott köszönetet Magyarországnak nevében és hangoztatta, hogy Smith munkássága megnyerte a magyar nép bizalmát, de még sok nehézséget kell leküzdeni, amíg a teljes szanálást létrehozzák. Végül kérte a tanácsot, hogy Magyarországot a szanálásra vonatkozó törekvésében továbbra is támogassák.

Földalatti forradalom Németországban.

Az amerikai Ku-Klux-Klan-szervezet mintájára terrorcsapat alakult, amely gyilkosságokra szövetkezett. — A leleplezett vezetők elmenekültek.

(Berlin, szeptember 11.) A hírhedt északamerikai Ku-Klux-Klan szervezet kinyújtotta csápjait Németország felé is. A szervezet kihasználta Németországnak azokat a rétegeit, amelyek a háboru utáni időkben a jobboldali mozgalmak felé hajlottak és Berlinben is megalakították az első német Ku-Klux-Klan szervezetet. Fél esztendőn keresztül zavartalanul folytatták titkos munkásságukat, míg most a berlini rendőrség megfelelő adathalmaz alapján leleplezte őket. „A tüzes kereszt rendje”, mint ahogyan a szervezet nevezi magát, rendkívül szigorú szabályokkal kötelezte tagjait, hogy a cél által szentesített bármilyen eszközökkel is a szervezet győzelméért küzdjenek. Mindenesetre jellemző és érdekes már az is, hogy a szervezet zászlót is szentelt már és a zászló a régi császárság színeit viseli, amelyen horogkereszt van. Ennek a zászlónak a hívei lettek a szervezet tagjai, akik felelősködtek a zászlószentelésen arra is, hogy ha kell mártírhalált halnak a szervezet érdekében. Különböző helyiségekben tartották összejöveteleiket és ezt oly módon tudták hónapokon keresztül csinálni a hatóságok tudta nélkül hogy mindig más nyilvános helyiségekben jöttek össze és a helyiségek használatáért hihetetlenül magas összeget fizettek. Az összejöveteleiken minden tag fekete álarcot viselt és így a tagok legnagyobb része azt sem

tudta, hogy kivel áll szemben. Erről csak a három amerikai vezető tudott, akik most a szervezet leleplezése után megszöktek Németországból s valószínű, hogy Hollandia felé vették útjukat. A Ku-Klux-Klan szervezet speciálisan az Egyesült-Államok déli országainak egyesülése, ahol a csak Amerikában létező keresztény, de nem katolikus vallás hívei egyesültek ilyen név alatt. A szervezet a néger, a zsidó és a katolikusok, s az eredetileg nem amerikaiak, a nem bennszülettek ellen küzd, ha kell terror és gyilkosság útján is. Németországban is már számos gyilkosságot követtek el ezek a tulzón sovén emberek és több a legutóbb elkövetett gyilkosságot is rájuk lehet bizonyítani a hatóságok adatai alapján. Bár a hatóságok úgy tudják eddig, hogy csak fél esztendő óta fejtenek ki aktív működést, mégis valószínű, hogy már 1923-ban megkezdtek ennek a szervezetnek a megalakítását. Eddig mintegy ezer tag kilétét sikerült megállapítani, többek között Klapproth kapitányt is, aki vezetője volt a berlini egyesülésnek, de megszökött. Számos lefolytatást eszközöltek és remélik, hogy ezzel azután a németországi Ku-Klux-Klan mozgalom az erősen protestáns jellegű Németországban végleg befejezte karrrierjét. Legújabb adatok szerint valószínű, hogy az ugynevezett küstrini puccsot is ezek rendez-

ték és Sand hadnagyot is ök gyilkolták meg, akinek a hulláját a gyilkosság után jóval később Döbritzenben fedezték fel. A hatóságoknak a további vizsgálat céljaira tekintélyes anyagot sikerült szerezni és már azt is tudják, hogy Klapproth kapitány automobilon lépte át a hollandi határt.

Gyilkolt az ügyvéd-fiú.

Egy gazdag amerikai ügyvéd fiának borzalmas kettős gyilkossága. — Megismétlődött a chicagói bankár-fiúk rémregénye.

(Newyork, szeptember 11.) Littlefal városka (Newjersy állam) lakosságát olyan gyilkosság izgatta fel, amely Loeb Leopold chicagói milliomos bankár fiának rémtettére emlékeztet. Harrison, littlefalasi gazdag ügyvéd 18 éves fia kertjükbé csalta és ott meggyilkolta a hat éves Mary Dalyt, miután előbb a leányka szüleitől négyezer dollár váltságdíjat követelt. A detektívek üldözébe fogták a fiatal gyilkost, akit a környéken találtak meg.

Harrison bevallotta a gyilkosságot és kijelentette, hogy ő ölte meg a napok óta eltűnt néger sofőrt is, akinek taxiautóján jött Newyorkból. A tömeg körülvette a littlefalasi fogházat és meg akarta lincselni a fiatal bűnöst. A rendőrség csak megerősített őrségekkel tudta távoltartani a felháborodott embereket.

Rablótámadás

Vinga mellett.

Az arad—timisoara országúton megrabloltak egy aradi szállító-kocsit.

(Saját tudósítónktól.) Arad és Temesvár között az utóbbi időben több vakmerő rablótámadás történt és az áldozatok mindig a két város között árukereskedelmet lebonyolító szállítók voltak. Ma délelőtt ismét rablótámadásról érkezett jelentés az aradi államrendőrséghez, amelyet az arad—temesvári országúton Vinga közelében követtek el. Az Unió temesvári szállítási vállalat az aradi Weisz és Haász cégtől szállított egy kocsit textilárut. A kocsi Blaskovics György kocsison kívül egy aradi asszonyt ült. Vinga után észrevették, hogy a kocsiról egy bála és egy láda hiányzik. Blaskovics megállította a lovakat és abban a hitben, hogy az áruk lehullottak az országúton, a bál és a láda keresésére indult. Az országút szélén húzódó kukoricásban mozgó aiakokat vett észre. Oda-sietett és meglátta a kibontott ládat, amelyből az áru nagy része már hiányzott. A ládat vissza akarta vinni kocsijára, ebben a pillanatban azonban hét ember megtámadta, agyba-főbe verte, pénzt és összes iratait kivette zsebéből és azután a rablók arra kényszerítették, hogy a láda hátrahagyásával üljön kocsijára és folytassa útját. Az elrabolt áruk értéke több mint ötvenezer lej. — A rendőrséghez érkezett feljelentés alapján a környékbéli csendőrség közreműködésével a legszigorúbb nyomozás indult meg a rablók kézrekerítésére.

— D'Annunzio — tábornok lett.

Rómából táviratozzák: A király ma D'Annunzio Gabrielét, a híres olasz költőt, az olasz légi flotta tiszleltbeli tábornokának nevezte ki.

SZÍNHÁZI
MŰVÉSZET

Zala Béla,

az új szavalóművészet erdélyi uttörője.

Fellép Fekete Tivadar szerző estjén.

A decentralizálódott, utódállamok most kialakuló művészi életében érdekes és figyelemreméltó jelenség a szavalóművészet önálló kialakulása is. Valamikor Budapestről jött szavalóművészek tartottak önálló szavalóesteket, de ezek a művészek sem foglalkoztak kizárólagosan a recitálással, hanem — mint például Beregi Oszkár — a színpadi szereplés mellett áldoztak néha egy-egy estét a szavalás művészetének. Művész aki minden energiáját és képességét a szavalás művészetének szentelte volna, a régi Magyarország területén nem volt senki és ma is csak egy-kettő akad. Amikor külföldön, — Németországban és Franciaországban — külön csoportot alkotnak a szavalóművészek és igen sokan vannak, akik a szavalóművészetet a színművészetnél kifejezőbb művészi formának találják, addig Magyarországon ez a művészeti ág a lehető legmostohább gyermek volt.

Annál örövendesebb, hogy Erdélyben a szavalóművészetnek már két teljesen önálló reprezentánsa is akad. A kolozsvári N. Tessitori Nóra és az aradi Zala Béla, aki Erdélyben már számos nagysikerű estét tartott. Zala Béla a művészet megtisztult és nemes kifejezőeszközeivel felszerelve vállalkozott a szavalóművészet kultiválására. Zala Béla előadása magában foglalja a szavalóművészet minden jellemzőjét. Zala előadásában a fősúlyt a vers zenéjére helyezi a vers értelmének teljes kihangsúlyozásával. Előadásában a vers elbeszélő zenévé alakult át anélkül, hogy az úgynevezett „éneklés” túlzásaiba tévedne. A szavak ritmusa és a muzsika közeli rokonok és a szavalóművész ajkán a vers ritmusa szuggesztív erejű muzsika formájában csendül meg. A művészi szavalás principiumát megszabja D'Annunzio alábbi véleménye: „Azt hiszem, hogy a jövő költészete magába öleli a nagystíliú zene minden titokzatosságát és rábeszélőképességét. A lírai költészetben nem a szó a fontos; de a muzsika: nem a szó, mint betű, de a szó, mint a hang és ritmus. A vers minden.”

Ez a principium a modern magyar költők verseiben testet öltött és amikor Zala Béla Ady, Babits, Kosztolányi verseit és fordításait interpretálja a versek muzsikáját juttatja érvényre. A közönség meglepetve veszi észre Zala Béla recitálásában, hogy a romantikus előadó iskola kérdéses őszinteségű pártosza, mennyire feleslegessé vált a végső értelmű aláhuzott kihangsúlyozásában. Rossz előadók szavalatában a vers elveszti minden szépségét, a régi patetikus szavalók előadása pedig egyenesen ellenkezik a modern költemények lelkével. Zala szavalata kiegyensúlyozva hozza a muzsikát az értelemmel és a pártosszal, egy szóval a vers lelkét önti át maradék nélkül a hallgatóba. Természetes, hogy ehhez esztendőkön át tartó gondos tanul

Bulgária háromszázhusz milliót fizet Romániának.

(Bucuresti, szeptember 11.) Duca és Calvoz külügyminiszterek között Genfben létrejött megegyezés értelmében Bulgária 235 millió levát, vagyis mintegy 320 millió lelt fizet Romániának a lefoglalt bolgár vagyronok zár alá való mentesítése fejében.

Ölt a hamisított tej.

A csecsemő megrendítő halála. — Teljes szigorral indult meg az élelmiszerhamisítók tüdőzése.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi élelmiszer-piacok lelkiismeretlen hamisítónak megvan az első halálos áldozata. Emlékeztet, hogy az elmúlt hónapban az aradi államrendőrség és a városi közegészségügyi hatóságok emberei által napról-napra tartott élelmiszer-razziáknak már akkor is megvolt a megdöbbentő eredményük: rengeteg mennyiségű vizet, keményítővel és különféle ártalmas szerekkel hamisított tejet, tejjelt és más élelmiszereket foglaltak le és súlyosan megbüntették az élelmiszerek hamisítóit. A hatóságok már azt hitték, hogy szigorú rendszabályaikkal véget vetettek a lelkiismeretlen üzérkedésnek, azonban alig sütnetelt egy-két napig a razzia, már ismét működésbe lépett a hamisítók táborra és elárastották a piacokat élvezhetetlen, mesterséges, hamis élelmiszerekkel. Ennek a lelkiismeretlen üzérkedésnek volt a következménye, hogy Aradon e hó elején felütötte fejét a tifuszjárvány. Az egészségügyi hatóság preventív intézkedéseinek sikerült elejét venni a járvány továbbterjedésének és ugyanekkor a hamisítók elleni eljárások ismét a legerélyesebb eszközökkel indultak meg. Ezeknek az intézkedéseknek az eredménye aztán megint az volt, hogy néhány napig tartó razzia után eltűntek a hamisított élelmiszerek a piacokról. A hatóságok megszüntették a razziákat, a lelkiismeretlen kufárok úgy jár-

szik csak erre vártak.

Ma reggel Fehermann Teréz Str. Unirei (Fábián Gábor-ucca) 4. számú ház lakója tejet vásárolt a piacon, hazavitte és 5 hetes gyermekének adott enni a vásárolt tejből. Néhány perc múlva a csecsemő rettenetes görcsöket kapott, a kétségbeesett anya orvosért szaladt, mire azonban az orvos megérkezett, a csecsemő a legborzalmasabb kínok között kiszvenedett. Azonnal értesítették a rendőrséget, ahol megindították a nyomozást. Az anya vallomása szerint a gyermek halálát minden bizonnyal a tej okozta, mert alig, hogy a tejet elfogyasztotta, máris görcsöket kapott. A megmaradt tejet a vegyészeti laboratóriumba vitték, ahol a vegyvizsgálat megállapította, hogy azt keményítővel, kréta- és gipszporral hamisították. Az anya csak annyit tud, hogy a tejet egy micalacai asszonytól vásárolta, de a nevét nem ismeri. A rendőrség szigorú nyomozást vezetett be a mérgezett tej árusítója ellen és még ma délelőtt Mladin rendőrkapitány elő is állította a tejhamisítót, Ardelean Irina micalacai asszony személyében. A bűnös asszonyt, aki beismerte a hamisítást, letartóztarták s átküldték az ügyészséghez, ahol gyilkosság címen indult meg ellene az eljárás. A rendőrség különben mátol kezdve ismét folytatja a razziát s a hamisítókkal szemben fokozott szigorral járnak el.

mány, elmélyedés és intuíció szükséges, amíg a szavalót művésszé avatja. Ez a művészi készség nyílvánul meg a fiatal szavalóművész előadásában és az erdélyi és bányai közönség azzal a jóleső érzéssel hallgathatja Zala Béla szavalatát, hogy végre az előadóművészet eme formája is hivatott interpretálóra akadt.

A szavalóművészet tehát lassanként teret hódít Erdélyben is. Mint minden kulturmegnyilvánulást, ezt is örömmel kell regisztrálni a mai viszonyok között, a mikor a művészet egyedül virágzó talója a kifáradt emberiségnek.

(Dr. Sz. Zs.)

• Fall Leó súlyos beteg. Bécsből jelentik: Fall Leó, a neves bécsi zeneszerző, epehólyag gyulladásban súlyosan megbetegedett. Fall a Semmeringen nyaralt, ahol négy héttel ezelőtt mutatkoztak rajta először a kínzó betegség tünetei. Egy héttel ezelőtt átszállították litzingi villájába, ahol azóta nem hagynak el ágyát.

• Győző Alfréd, ez a nagyszerű színésziénomén, bucsut mond a színpadnak, hogy művészhetőségét a jövőben a szobrászatnak áldozza. Győző bucsuestje szeptember 20-án lesz, amikor is színpadon kerül a Goldstein Számi I. és II. felvonása, valamint a Cigány nép színmű I. felvonása. Az est keretében a bucsuzó Iránti zivességéből Róna Dezső színigazgató is fellép, aki román szerzők datait

fogja énekelni. Jegyeket hétfőtől árusít a téli színház pénztára.

• A Kulturpalota nagytermében ma szombaton este 9 órai kezdettel lesz Fekete Tivadar szerző estje, a vidéki művészeti életnek szenzációja, mert első a maga nevében. Reicher Jenő dr. konferansza vezető be az estet. Szombati-Szabó István a költőpap irodalmi előadást tart és verseiből olvas fel, Zala Béla a kiváló szavalóművész Fekete verseiből recitál. R. Hegedűs Bébi, Róna Dezső énekel nek, Fülöp Magda a nagytehetségű hegedűművész Csajkovszky Canzonette-átját és Torr Auliu Gavotte-át játsza. Jegyek Oláh Sándor könyvesboltjában, a Minoritapalotában.

• Az Orlov. Budapestről jelentik: A Fővárosi Operett Színház a jövő hét szombatján, szeptember 19-én mutatja be a bécsi szezon legnagyobb operettisikerét, Az Orlov-ot. A librettót Marischka Ernő társaságában maga a komponista, Granichstaedten Bruno írta, akinek már több művét adták szerte a világon mindent. Kálmán Imre, Lehár Ferenc, Fall Leó és Strausz Oszkár társaságában a legelső sorában áll Granichstaedten, akinek Orlovja volt az egyetlen vígjáték, amelyet az év eleje óta az egész nyáron keresztül adtak és amely most is újabb jubileumok felé halad a Theater an der Wienben. A cselekmény központja a cári kincstár lemondás, nagy gyé-

mántja, az orlov. Körülötte fejlődik ki a lebilincselő és egyúttal mulatságos bonyodalom, az izgalmas és kacagtató fordulatokban bővelkedő küzdelem egy menekült orosz nagyherceg és egy világhírű táncosnő között. Ezzel párhuzamosan halad egy másik pár vidám szerelmi története. A kettős bonyodalom szerint váltakoznak az érzelmes és szerelmes dalok, a vicces kuplék és táncok és két hatalmas finálé egyesíti a legszebb motívumokat. A női főszerepet Lá-bass Juci játsza. A nagyherceg kettős szerepe, amely a játékban és énekben a legnagyobb feladatok közül való, Nádor Jenőnek jutott. Halmay Tibor játsza a szerelmes fiatal gyórost, akinek szerepe csupa jókedv és vidámság. Szokolay Olyra különösen hálás feladat vár. Egy eredeti módon beállított leányalakban. Egy kalandravagyó, öreg amerikai figurájában Ujváry Lajos talál bőségesen módot komikumának érvényesítésére. Sarkadi Aladár egy színházi jegy szedő pompás karikatúráját viszi színpadra. A cári család egy vén szolgálójának drámaibb színezetű, megható szerepében Körmendy István lép fel. Sitkey Irén, Pataky Ferenc, Dózsa István, Nagy Jenő és Radócz Ferenc játszik a többi szerepet. Az operettet, amelyet Harsányi Zsolt fordított, Szabolcs Ernő rendez. A díszleteket Málnai Béla, a jelmezeket Faragó Béla tervezte. A zenekar Marton Géza vezényli.

• Aradi zeneesztétikus cikke egy budapesti folyóiratban. A Budapesten megjelenő „Nyugat” folyóirat szeptemberi száma dr. Mezey Zsigmond az Aradi Közlöny zenekritikusanak, ismert hegedűművészek és esztétikusnak egy érdekes cikket közli, amelynek címe: Reinitz Béla hét dala Ady Endre verseire. A Nyugat szerkesztősége zeneesztétikai cikksorozat megírására szólította fel dr. Mezeyt, akinek első költeményét a legnívósabb magyar folyóirat szeptember elsején megjelent száma hozza.

Nincs határátlépés
utlevél nélkül.

Téves híradások a megkönyvitett külföldi utazásról.

(Saját tudósítónktól.) Néhány nap óta az a hír terjedt el Aradon, hogy a curtici határállomáson keresztül minden vízum, sőt utlevél nélkül is Magyarországra utazhatnak a román állampolgárok abban az esetben, ha kötelezik magukat arra, hogy legfeljebb 5 napig maradnak külföldön. Erre a hírre naponta 40—50 ember jelentkezett a curtici határrendőrségen és mindnyájan utlevél nélkül akartak átmenni a határon. Ma délelőtt hivatalosan értesítettek bennünket arról, hogy ez a hír nem telet meg a valóság. Rendelet szerint a határtól 5 kilométeres zónába eső városok, vagy községek lakói mehetnek át csak a határon, — indokolt sürgős esetben — utlevél nélkül. Arad ebbe a zónába nem esik bele, így az aradi lakosoknak felesleges költséget és fáradságot jelent a Curticira való utazás, ha azt azzal a szándékkal teszik, hogy utlevél nélkül léphessenek át a határon.

ISKOLAI IRÓSZEREK.
FÜZETEK, HANGJEGYEK
Sándor hírlaprodáza Arad.

HIREK

A Kuria előtt a csongrádi bombapör.

A közeli napokban kezdődik a tárgyalás.

(Budapest, szeptember 11.) Ismeretes, hogy a budapesti királyi ítélőtábla Nyírő tanácsának a csongrádi bombamerénvölök ügyében hozott felmentő ítéletében a főügyesség megnyugodott. Az összes sértettek nevében azonban képviselők: Fábrián Béla dr. és Fábrián Sándor dr. budapesti ügyvédek semmisségi panaszokat éltek az ítélet ellen a Kuriához.

Az iratok felkerültek a Kuriára, ahol dr. Ráth Zsigmond tanácsának osztották ki az ügyet. A Kuria Ráth-tanácsa dr. Slavek Ferenc kuriai bíró referálásában előreláthatólag már a közeli napokban ki fogja tűzni a csongrádi bombapör tárgyalását. A tárgyaláson a vádlottakat újra dr. Ulán Ferenc budapesti és dr. Széchenyi István szegedi ügyvéd védi, míg a vádat már nem a koronaügyészség, hanem a sértettek képviselőiben dr. Fábrián Béla és dr. Fábrián Sándor ügyvédek képviselik.

— A pénzügyminiszter szombaton hazaérkezik. Bucurestiből jelentik: Bratianu Vintila pénzügyminiszter szombaton érkezik haza, egyelőre azonban nem marad Bucurestiben, hanem birtokára vonul phernu. Bratianu Vintila pénzügyminiszter szeptember 15-én veszi át a pénzügyminisztérium vezetését. Elsősorban a jövő évi költségvetés állítja össze, a minisztériumok reorganizálásával kapcsolatban.

— Külföldi követek öfelségénél. Bucurestiből jelentik: Ferdinánd király szombaton az Egyesült Államok, vasárnap pedig Japán új követét fogadja, akik átnyújtják akkreditáló leveleiket.

— Az udvari miniszter kitüntetése. Bucurestiből jelentik: Ferdinánd király Hiotu udvari minisztert a román koronarend nagykeresztjével tüntette ki.

— Öngyilkos szenátor. Bucurestiből jelentik: Tegnapi este öngyilkosságot követett el Vasile Jora szenátor. Az öngyilkos tetteinek elkövetése előtt beküldötte gyászjelentését a „Lumea” című lapnak, mellékelve a hirdetés díját.

— Renoválják az aradi pénzügyi palotát. Az aradi pénzügyigazgatóság a mai nappal árlejtést hirdetett a pénzügyigazgatósági palota külsejének rendbehozatalára. A kétemeletes épület négy uccára néző frontját vakolni és újra festeni kell, s az igazgatóság vezetői azt hiszik, hogy ezek a munkálatokat 100 ezer lejen alóli összegért el tudják végeztetni. A zárt ajánlatokat 17-ikéig kell benyújtani és ugyanezen a napon fogják az árlejtést is megtartani. Eddig két ajánlat érkezett be a pénzügyigazgatósághoz a mai napon. Az egyik Trithaller Ferentől, a másik pedig Probst Mihálytól. Az épület rendbehozásának költségeire vonatkozó előterjesztést már jóváhagyta a pénzügyminiszter és így annak utólagos kifizetése elé valószínűleg semmi akadály sem fog bárulni.

— Francia, angol könnvek Kerpelnél.

Anglia háborút üzen minden háborúnak.

Románia képviselői a Népszövetségben. — Nem csinálnak keleti garancia-paktumot.

(Bucuresti, szeptember 11.) A Népszövetség szakbizottságaiban Romániát a következők képviselik: jogi bizottság: Titulescu pénzügyi bizottság: Juvara, műszaki bizottság: Puscariu Contescu, leszereklési bizottság: Juvara, szociális bizottság: Vacarescu Helen és politikai bizottság: Petrescu Comnen. Genfi jelentés közli, hogy a Népszövetség mai ülésén Chamberlain angol külügyminiszter nagy beszédet mondott. Kifejtette, hogy Anglia meg akar akadályozni minden háborús törekvést. Anglia biztonságot és békét óhajt, ehhez azonban elsősorban morális leszerelés szükséges és el kell tűnni a kölcsönös bizalmatlanságnak. A megkötendő szerződéseknek deffenzív jelleggel kell bírniok, összhangban a népszövetségi eszmékkel. Anglia nem óhajt újabb szövetségeket. Egyelőre bizonyos területeken kell helyreállítani a békét. Az erre vonatkozó szerződésekot majd kiterjesztik más országokra is, amely egyet jelent az általános békével. Chamberlain

után Unden svéd miniszter szólalt fel. Javasolta, hogy szavazzanak bizalmat a szakbizottságoknak, de azért vegyék újból tárgyalás alá a múlt ülészak ismeretes határozatait, hogy a kívánt célt könnyebben elérhessék.

A lengyelországi német kisebbségek kültöttsége a Népszövetségnek egy memorandumot nyújtott át, amelyben közlik, hogy a lengyel agrárreform miatt kilencszáz ezer lengyelországi német kénytelen volt kivándorolni s ha a helyzet változatlan marad további háromszázezer német veheti kezébe a koldusbotot.

Chamberlain kérdést intézett Scialoja olasz delegátushoz, vajjon Mussolini résztvesz-e a lausannei konferencián. Scialoja instrukciókat kért Rómából. Benes csehszlovák és Skyrzinsky lengyel delegátus részvétele is bizonytalan. Hír szerint Benes visszavonta a keleti garancia paktumra vonatkozó javaslatát, mert Anglia csak a nyugati határokat akarja garantálni.

Félnapos tüntető-sztrájk Bécsben

(Bécs, szeptember 11.) Tegnapi ötvenezer állami tisztviselő sztrájkba lépett. A munkabeszüntetés csak félnapi tartott, mert időntán a tisztviselők nihil frásztrájk mellé iltek.

Huszonhathavi fogság — főtárgyalás nélkül.

A megbotlott ember keserves életkeresztje. — Engel Mór különös tragédiája.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi ügyészség börtöne előtt hosszú hónapok óta minden délben egy törődött, leketeruhás öregasszony áll, várja, hogy kinyíljon előtte a nehéz vasajtó és belépjen az élő halottak szomorú birodalmába. Neve a különböző lapokból jól ismert, hiszen annak idején az egész erdélyi sajtó foglalkozott a bonyolult ügyvel, amelynek központjában férje Engel Mór ismert aradi kereskedő állott. Engel Mór sikasztással és okirathamisítással vádolt 62 éves kereskedő immáron huszonhat hosszú hónapja ül vizsgálati fogságban, anélkül, hogy reménye lenne arra, hogy a közel jövő biztos szabadulást, vagy ítéletet hozzon.

A háború utáni időkben Engel Mór aradi fakereskedő új existenciát próbált magának teremteni: nagy üzletekbe kezdett, amelyek eleinte szépen is sikerültek. De azután megfordult a kocka és Engel Mór elkövette az első lépést, amely a lejtő felé vezet: idegen pénzhez nyult. Ezt pótolnia kellett, tehát máshonnan vett fel szállításra pénzt és abból fizetett, s így megindult a lavina. A nehéz helyzetben Engel kétségbeesett cselekedetbe szánta magát, egy Babeni állomásra szóló hamis bélyegzőt szerzett és hamisított fuvarlevelekkel vette fel tovább a pénzeket. Persze megindult a feljelentések áradata, s Engel — immáron huszonhat hónapja — az aradi fogház lakója lett. Elkészült a vádirat, amely a bélyegző-hamisításon kívül azzal vádolja Engelt, hogy egész sereg fakereskedőt, fatermelőt és bankot nagyobb összegekkel megkárosította. A kárösszeg meghaladja az egymillió

lejt. Időközben azonban a károsultak legnagyobb része visszavonta a bünvádi feljelentést, s ügyüket polgári útra terelték, ugyanarra, hogy Engelnek jóformán csak a bélyegző hamisításról kell számot adnia. De a főtárgyalás, amely Engel Mór fölött kimondaná az utolsó szót, a végtelenségig húzódik. A reményét veszített, összetört ember pedig, aki a fogházban súlyos érelmeszesedést és szívbajt kapott, s akinek sápadt arcán, meg tört fénytelen szomorú szinte vízszatukrózódik a két éves szenvedés, vár, kétségbeesve, elkeseredetten, hogy mikor csillan fel a remény, mikor lesz ügyében a főtárgyalás, amely talán véget vet szomorú kálváriájának.

Engel Mór pedig, az 58 éves törődött asszony, akire a sors nem is egy, hanem egyszerre két ökölrel sújtott, immár két éve áll támasz és kenyérkereső nélkül. Most a vizsgálati foglyoknak hordélt, hogy abból magát és szenvedő urat fenntarthassa és az ügyészség tisztviselőinek könnybe lábad a szemük, amikor a letört asszony végigtipeg a hosszú folyosókon... Majd elér a vasajtóhoz, lehajtott fővel áll egymással szemben az Élet két megöregedett, sokatszenvedett hajótöröttje... És szinte feltöndül az ajkakra a kérdés, vajon nem lehetne a törvény szigorú paragrafusai közé egy kis emberszeretetet, szívet vinni... Hiszen nincsen egyébről szó, mint egy büneiért már sokszorosan megsejvedett embert, visszaadni az Életnek, a családjának, hiszen azért dobott mindent, de mindent kockára.

Marosi Rudolf.

— A bolgár szobranje ülése. Szófiából jelentik: A bolgár szobranje rendkívüli ülészakát tegnap megnyitották.

— Elítelt bizományi figynök. Az aradi törvényszék büntető tanácsa előtt ma Jakab István ügynök állott vádlotként. A feljelentő Kohn Józsefné aradi üvegkereskedés tulajdonosnője volt, aki még az elmúlt évben egy kocsit, lovat és nagyobb mennyiségű üvegárut adott át Jakabnak bizományban eladás végett. Jakab átvette az árut, azt eladta és ezután ismeretlen helyre tűnt el. Kohn Józsefné nevében Dávidházi Imre üzletvezető tette meg a feljelentést és a rendőrség letartóztatta az ügynököt. Ma került a bíróság elé. Itt azzal védekezett, hogy a lovat nem adta el, az időközben beteg lett és kimult. A kihallgatott tanúk sem tudták a lovaladást bebizonyítani és ezért a bíróság két havi fogházra ítélte a többi áru eladásáért. Az elítelt megnyugodott az ítéletben.

— Elítelt kolnafosztogatók. Még élénk emlékezetében vannak a közönségnek azok a hegyaljai kolnafosztogatók, amelyek az év tavaszán nap-nap után ismétlődtek meg. Számos aradi szőlőtulajdonosnak is feltörték akkoriban a kolnáját és sokszor megesett az, hogy egyetlen napon 8—10 betörés történt. A sorozatos feljelentésekre erélyes nyomozás következett, amelynek a folyamán a csendőrségnek sikerült letartóztatni a hármashandából két tettest, míg a harmadik átszökött a határon és ismeretlen helyre tűnt. A másik kettőt, Rogan Floreant és Erős Lajost az aradi ügyészség fogházába szállították és ma ítékezett felettük az aradi törvényszék büntető tanácsa. A két vádlott tagadta, hogy elkövették volna a bűncselekményt, azonban a tanuvallomások és a lakásukban talált holmi kétségkívül beigazolta bűnösségüket. A bíróság Rogant két évi fogházra, míg Erős Lajost hat havi fogházra ítélte. Az elítéltek megnyugodtak a bíróság ítéletében.

— Deutsch tánciskoláját szeptember hó 12-én kezdi meg kezdők és haladók részére az aradi Munkás Otthonban.

— Kerpel könyvtár pótljegyzéke megjelent!

— Szakképzett tanerők vezetése alatt továbbképző tanfolyam alakul leányok részére. Érdeklődni lehet a Nővédelmi hivatalban Str. Greceanu (Perényi-u.) 20. e hó 14., 15., és 16-án délután 5—6 óra között.

— Felhívás. Felhívom az összes szülöket és gyámokat, hogy a 3—7 éves korban lévő gyermekeiket a legközelebb eső ovodába, a 7—16 éves gyermekeiket a legközelebb eső elemi iskolába azonnal irassák be. Ha a gyermekek f. évi szeptember 15-éig be nem irattatnak, a szülők a törvény értelmében meg lesznek büntelve. Arad, 1925. szeptember hó 10-én. Dr. Angel s. k. polgármester.

— H. Sziklay Gizi táncitanárnő klasszikus balettiskoláját szeptember hó 15-én megkezdi. Modern testnevelés, higiénikus torna. Beiratkozás és felvilágosítás lakásán Arad, Str. Cercetasilor (Szt. Pál-ucca) 7.

Felbírjuk a szülők figyelmét arra, hogy iskolába beiratkozó gyermekek részére a legjobb és legújabb nyosabb árú **deákcsapkát** kizárólag a Wurzel Testvérek cégnél Arad Piața Plovnei I. zsidó templommal szemben vásárolhatják.

— Régészeti felfedezés Dobrudzsában. Bucufestiből jelentik: Dobrudzsában fontos régészeti felfedezést tettek. Többek között a sciták idejéből származó falura akadtak.

— H. Sziklay Gizi táncitanárnő tánciskoláját kezdők és haladók részére szeptember hó 12-én a „Fehér Kereszt” nagytermében megkezdí. Beiratkozás és bővebb felvilágosítás lakásán Arad, Str. Cercetasilor (Szt. Pál-ucca) 7. Minden vasárnap vendégóra.

— Gyilkos-e Bicsérdy? Erre a kérdésre próbaszavazást rendez az „Aradi Kurir” azzal a céllal, hogy az eredményből hozzávetőlegesen leszűrhető legyen a közvélemény állásfoglalása. A népszerű hetilap ma, szombaton megjelent száma szavazócédulákat közöl és az érdekesnek ígérkező szavazásban mindenki részvehet. Ne mulassza el megszerzeni az „Aradi Kurir” mai és legközelebbi számát.

— Az Aradi Maros Evezős Egyesület szeptember hó 12-én délután négy órai kezdettel házi regattaversenyt rendez. A versenypálya vége az egyesület csónakházánál van. Belépti díj nincs. Vendégeket az egyesület szívesen lát.

— Az aradi katonai strandfürdő ruhatárbérlői felkéremnek, hogy fürdő ruháikat e hó 15-éig a fürdőtelepről elvitetni sziveskedjenek, mert ezen idő elmúltával a ruhákért felelősséget nem vállalunk. Az igazgatóság.

— Gencsyné vendégóráját vasárnap, 13-án kezdi meg az aradi Központban. Bejárat Str. Alexandri (Szlacz-u.)

— Meghívó. Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület vasárnap délután 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart az ipartestületen. Kéretnek a tagok okvetlen megjelenni sziveskedjenek.

— Gázolt a bicikli és az autó. Aradon a Luther-téren ma délelőtt Avramescu Ovid 711. sz. kerékpárjával elütötte Hupa György 5 éves gyermekét. A gyermek kisebb sérüléseket szenvedett. A vigyázatlan kerékpáros ellen megindult az eljárás. Az Ar. 160. sz. automobil ma délelőtt elütötte Jártá Aranka curtici lakost, aki súlyos sérüléseket szenvedett. A megsebesült leányt szüleinek lakására Curticira szállították. A sofőr ellen megindult az eljárás.

— Hirtelen halál az uccán. Ma délelőtt Aradon a Piata Catedralei (Thökoly-téren) egy idősebb férfi összeesett és mielőtt orvosi segítséget hívtak volna, meghalt. A helyszínen megjelent rendőrség megállapította, hogy az illető Szaitz György 52 éves micelacai borbély. Halálát valószínűleg szívizélhüdes okozta. Az ügyészség elrendelte a hulla felboncolását.

— Tettenért tolvaj cigányasszony. Ma délelőtt Aradon a Piata Catedralei-n (Thökoly-téren) özv. Kovács Józsefné vásárlás közben észrevette, hogy valaki a zsebében kotorászik. Hirtelen a zsebéhez nyúlt és egy kezét fogott meg. A kezét tulajdonosával együtt átadta a legközelebbi postoló rendőrnek, aki a tolvajt a rendőrségre kísérte. Ott kiderült, hogy az illető Hegedűs Mari gáji cigányasszony, aki zsebtolvajlásért már több ízben ült az ügyészségen.

— Az égő petróleum-kut. Bucuresti jelentik: A moreni-tűz ereje egyre növekedik. A községet állandó füstfelhő borítja. Holnap ki-

LEGUJABB

Uj szinigazgatói koncesszió az állás nélküli erdélyi színészek részére.

(Cluj, szeptember 11. Tudósítónk éjszakai telefonjelentése.) Isac Emil színészi főfelügyelő ma körlevelet intézett az összes szinigazgatókhoz, amelyben fölhívta őket arra, hogy legkésőbb tizenötödikéig válaszoljanak arra, milyen intézkedéseket tettek az állás nélkül maradt színészek érdekében. A színészi főfelügyelő egyben erőlyesen figyelmezteti a szinigazgatókat, hogy amennyiben a kitűzött ideig nem kapna körlevelére választ, vagy a beérkezett válaszok nem volnának kielégítőek, úgy revízió alá veszi az összes szerződéseket. Továbbá megjegyzi Isac Emil, hogy ha a szükség úgy kívánná, az állás nélküli színészek érdekében egy új koncessziót ad ki a szépművészeti minisztérium.

Kommunistavád a parasztpárt ellen.

Bucuresti, szeptember 11.) A Viitorul a moszkvai „Pravda” nyomán leközi a nemzetközi parasztinternacionálé felhívását a román parasztpárthoz a tatarbunari vádlottak érdekében. A kormány felhivatalosa ebből a parasztpárt és bolsevikiek összeköttetését látja bebizonyítottnak.

Óriási tűz Chisinauban.

(Bucuresti, szeptember 11. Tudósítónk éjszakai telefonjelentése.) Chisinauban ma óriási tűzvész pusztított. A város főterén tizenkilenc üzlet leégett. A kár óriási.

Megkerült az eltűnt amerikai repülőgép legénysége.

(Newyork, szeptember 11.) Az Unió lakosságában nagy az öröm: egy amerikai tengeralattjáró ma megmentette a két héttel ezelőtt eltűnt „P. N. 92.” hadirepülőgép legénységét, amelyet már elveszettnek hittek. A gép az Egyesült-Államok legnagyobb tengerészeti repülőgépe volt és két héttel ezelőtt indult utnak, hogy megjavítsa a távrepülés világrekordját. A hidroplánt Rodgers vezette, aki 3500 kilométeres ut után küldötte az első és utolsó vészjeleket, hogy gépe az Oceán felett veszélybe került. Rodgers s társai az Oceán egyik lakatlan szigetére menekültek s itt talált rájuk az Unió oceáni flottájának egyik tengeralattjárója.

sérelmek meg a most furt alaguton a tűz elfojtását.

— Eladták a Luptat. Bucurestiből jelenti tudósítónk: A Lupta című napilapot ma megvásárolta a Banca Crossoveloni az Univer-sul-érdekeltségétől. A Lupta a mai naptól a Timpul lapkiadó társaság tulajdonát kénezi.

— A féltékeny hadirokkant büne. Clujról jelentik: Ma tárgyalta a törvényszék Torma János hadirokkant gyújtogatási ügyét, aki féltékenységből felgyújtotta a csüirt, ahol felesége tartózkodott. Torma János egy éjszaka utánna lesett feleségének és megtalálta a csür padlásán szeretője karjában. A féltékeny ember a szerelmes párra csukta a csür ajtaját, aztán felgyújtotta az épületet. Szerencsére sikerült az asszonynak s barátjának az égő csürből kimenekülnie, azonban a csür porrá égött. A törvényszék az enyhítő körülmények figyelembevételével egy évi börtönrre ítélte Tormát, aki megnyugodott az ítéletben.

— Eltemették a Shenandoah áldozatait. Washingtonból táviratozzák: A Shenandoahi kormányozható léghajó áldozatait ma óriási részvét mellett temették el. A washingtoni német nagykövetség hatalmas koszorút küldött az áldozatok ravatalára. Hír szerint a hadügyminisztérium Mithsell őrnagyot, aki a sajtónak kijelentette, hogy a hadügyi kormányzat tehetetlensége s hanyagsága okozta a katasztrófát, hadbíróság elé állítja.

Titkok Marokkó körül

Felhivatalos jelentések szerint megindult a spanyol-francia közös offenzíva. — Magánhir arról szól, hogy a rifiek áttörték a spanyol frontot.

(Páris, szeptember 11.) Fezi felhivatados jelentések szerint a mai napon megindult közös spanyol-francia offenzíva hatalmas tüzérségi előkészítéssel és számos repülőgép közreműködésével kezdődött meg. Különösen a francia csapatok támadnak jelentős sikerrel. A spanyol csapatok partraszállása fezi hírek szerint demorizáló halást váltott ki a felkelőkből, s számos törzs megadásról tárgyal. Párisban különben nemzetközi békekonzferencia ült össze, amely határozati javaslatot fogadott el és ebben felkéri a Népszövetséget, hogy intervencionáljon a marokkói háború mielőbbi befejezése érdekében. — A fenti hiradással ellentétben, eddig ellenőrizhetetlen hírek alapján a Havas távirati iroda jelenti, hogy a rifkabilok Larras környékén áttörték a spanyol frontot. A spanyolok több ezer foglyot veszítettek, sok ágyut, rengeteg munióciót és felszerelést hagytak hátra, amelyek a rifiek kezébe jutottak. A madridi lapok a vereséget burkolt formában jelentik be. A hadvezetőség jelentése szerint Larras vidékén szükségessé vált a csapatok átcsoportosítása, de ez a legnagyobb rendben megy végbe. Madridban az újabb vereségek híre óriási riadalmat keített. Az eddigi harcokban a spanyol flotta is súlyos veszteséget

szenvedett és több mint tizenöt egy séget veszített el.

Meghalt a falu szépe.

Titokzatos öngyilkosság egy Araddal szomszédos községben. A halott sirba hívja élő kedvesét.

Radnai tudósítónk jelenti: A csendes kis községnek szomorú szenzációja van. Peia Mária 18 éves leány az édesanyja távollétében tegnap a lámpatartó horogjára felakasztotta magát. Megelőzően tekintélyes adag zsirszódát ivott meg, de miután az óhajtott halált ezuton nem tudta hamar elérni, a makacs öngyilkos felakasztotta magát a lámpavasra. Öngyilkosságának okát nem sikerült bizonyossággal megállapítani, bár édesanyja számára tettének elkövetése előtt az asztalon hagyott egy virágcsokrot és egy kusza sorokkal megirt levelet. A levélben azonban mindössze azt kéri édesanyjától, hogy a levélhez csatolt és leragasztott másik levelet adja át a kedvesének: egy falubeli legénynek és mondja meg neki élőszóval is, hogy kövesse őt a sirba. Valószínű tehát, hogy szerelmi motivumokból kifolyólag dobta el magától az életet a fiatal leány. Mire ráakadtak, már halott volt. Az aradi ügyészség az öngyilkos leány eltemettetéséhez megadta a temetési engedélyt.

MOZI

• Az aradi Marospartii nyári mozgósínház. Naponta 2 előadás!!! Szombaton és vasárnap mutatja be a legujabb és legjobb Zigotto-burlesket: „Zigotto a kínaiak között”, „Zigotto mint béres”, „Zigotto mint kereskedő segéd”. Teljes estét betöltő kacagtató műsor! Kezdeté pont 8 és fél 10 órakor.

xx Zigotto az én feleségem férje filmbemutató az aradi Apollóban. Ma szombaton ismét kacagtató premierje lesz az aradi Apollónak. Ez alkalommal Zigotto hat felvonáson keresztül legválogatottabb humorával áll a közönség rendelkezésére. A kitűnő vigjáték keddig marad műsoron. Az előadások fél 5, 6 és 9 órakor kezdődnek.

xx Harri Piel bemutató az aradi Urániában. „Gyorsabb, mint a halál” címen kerül vetítésre ez a kitűnő film, amely fáradtságot, áldozatot nem kimélve ragyogót produkál a filmtechnika terén. A film hétfőig marad az aradi Uránia színház műsorán. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

— A demokrácia követeli az osztrák-német egyesülést. Bucurestiből jelentik: Löbe a német parlament elnöke fogadta az Univer-sul munkatársát, aki előtt a következőket jelentette ki: — Az osztrák népfaj, nyelv és kultúra tekintetében teljesen egyek, ami szükségessé teszi, hogy a két nemzet egybeolvadjon. Erre annál inkább szükség van, mert Ausztria a mai helyzetében sem él, sem meghalni nem tud. Nem a pángermán eszme, hanem a demokrácia követeli az egyesülést.

Ujra kapható a biztos hatású

„Radikal” patkányirtó anyag

minden gyógyszerárban és drogeriában.

Ne fogadjon el mást, mint az eredeti, régi, jó „RADIKAL”

**Naponta kétszer
Indít autót és
kocsit az**

**szállítási vállalat
Timisoara,
Posta-u. 8-10.**

aradi gyűjtőhelye:

Weisz és Haász-nál Arad,

Str. Romanului 6. (Zrinyi-u.)

**Pontos és előzékeny
kiszolgálás!**

TELEFON:

Aradon: 8-13. Timisoarán: 6-51.

Kedvező díjtételek!

10269

KÖZGAZDASÁG

Kitünő a tengeri termés.

(Bucuresti, szeptember 11.) A földművelésügyi miniszterium jelentése szerint a tengeri termés országszerte kitünő.

**Zürichben 2.60, Párisban
10.40 a lej.**

HELYI VALUTAÁRAK.

(Szeptember 11.) **Áru:** Márka 49, angol font 990, francia frank 9.85, svájci frank 40, lira 8.60, dinár 3.60, dollár 205, schilling 29.75, magyar korona 352, cseh korona 6.10. **Pénz:** Márka 47.50, angol font 980, francia frank 9.70, svájci frank 38.50, lira 8.30, dinár 3.52, dollár 202, schilling 28.75, magyar korona 362, cseh korona 6. **Külfetések:** Márka 49, angol font 1000, francia frank 9.65, svájci frank 39.85, lira 8.60, dinár 3.60, dollár 205, schilling 29, magyar korona 343, cseh kor. 6.09.

ZÜRICHI TŐZSDENYITÁS. (Szeptember 11.) Berlin 123.25, Amsterdam 208.20, Newyork 518, London 2511.50, Páris 24.30, Milanó 21.22.30, Prága 15.35, Budapest 0.0072.60, Belgrád 9.22.50, **Bucuresti 2.60, Varsó 0.00091, Bécs 0.0073.05.**

ZÜRICHI TŐZSDEZÁRLAT. (Szeptember 11.) Berlin 123.30, Amsterdam 208.20, Newyork 518, London 2511, Páris 24.30, Milanó 21.30, Prága 15.35, Budapest 0.0072.60, Belgrád 9.22.50, **Bucuresti 2.60, Varsó 0.00090, Bécs 0.0073.05.**

BUCURESTI TŐZSDEZÁRLAT. (Szeptember 11.) **Külfetések:** Páris 9.75, London 1002, Newyork 206, Milanó 8.60, Zürich 39.80, Bécs 29.05, Prága 6.10. **Valuták:** Napoleon 780, arany-márka 48.50, leva 1.50, török lira 1.14, angol font 980, francia frank 9.75, svájci frank 39, lira 8.40, drachma 3.10, dinár 3.55, dollár 204, lengyel márka 35, osztrák korona 29, magyar korona 28.50, szokol 6.05.

A MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS ÁRFOLYAMAI. (Szeptember 11.) Belgrád 1269—1277, dinár 1249—1271, **Bucuresti 350—352, lei 246—352,** Páris frank 3345—3379, Bécs osztrák kor. 100.22—100.82, svájci frank 137.40—138.50, Prága 2108—2120, cseh korona 2098—2120, Newyork dollár 71.160—71.590.

SPORT.

A Hellas-tenniszezők győzelme.

Tennisversenyek a Tátrában, Miskolcon és Budapesten.

A Hellas versenyzőgárdája az utóbbi napokban szép sikerrel szerepelt külföldön. A kassai Sport Egylet idején is megrendezte O-Tát rajüreden szokásos nemzetközi teniszversenyét a Tátra bajnokságaiért (augusztus 20—30) Az összes versenyszámokban impozáns mezőnyök indultak. A résztvevő 180 versenyző között volt Magyar ország, Ausztria, Csehszlovákia, Lengyelország színe java. Budapestről Kehrling és Várady Ili, Wienből Munk, Schaffer és Winternitzné, Prágából Soyka, Hubacsek, Nedbalek és Holub, Troppanból Mali és Frideckyné, Romániát az aradi Hellas legjobbjai képviselték u. m.: Dr. Lupp, Brandenburg, Széllné és Fülöppné. A verseny ideje alatt számos esett az eső, úgy hogy az elődöntő mérkőzéseket vizes pályákon, nedves labdákkal és jóformán esőben kellett lejátszani, a döntőmérkőzések re pedig már nem kerülhetett sor, hanem részben sorshuzás döntött az elsőbbség felett, részben a gyengébb ellenfél visszalépett az erősebb javára. Mint egyik legszébb emlékeztető sikertünetet könyvelhetjük el, hogy a Hellas versenyzői minden versenyszámban helyezve voltak ezen a nagy nemzetközi versenyen. Részletes eredmények: **Férfi egyes:** 1. Kehrling (Budapest.) 2. Munk (Wien). 3. Soyka (Prága.) 4. Dr. Lupp (Arad) Kehrling játék nélkül győzött, mert mint a bajnokság védőjének csak a győztesrel kellett volna játszania, aki azonban a mérkőzést feladta. Munk Soykával szemben sorshuzás után győzött. Munk dr. Lupp az elődöntőben győzte le, amely győzelem azonban nem tekintendő reálisnak, mert a vizes pálya, nedves labdák Munk stílusának és játékmórájának jobban kedveztek. A magyar versenyzettek összes előmér-

küzetekkel nyerték. **Női egyes:** 1. Várady Ili (Budapest). 2. Széllné (Arad.) 3. Winternitzné (Wien) A döntőmérkőzést nem játszották, Széllné feladta. Széllné győzelme Winternitzné felett értékes. **Férfi páros:** 1. Kehrling és Soyka. 2. Munk és Schaffer. 3. Dr. Lupp és Brandenburg. **Vegyes páros:** 1. Kehrling és Várady Ili. 2. Dr. Lupp és Széllné. 3. Soyka és Herczog M., továbbá Brandenburg és Fülöppné. Értékes győzelmet aratott az elődöntőben a dr. Lupp pár a Soyka pár felett, továbbá a Brandenburg pár a Munk pár felett az előmérkőzések során. A döntőmérkőzés a Kehrling és Lupp párok között elmaradt.

A tátrai versenyről dr. Lupp és Kehrling Budapestre utaztak. Utközben Miskolcon azonban az ottani tenisz-egyletnek a vasutállomáson megjelent vezetősége mindkettőjüket kiszállításra készítette, hogy az éppen folyamatban lévő teniszversenyükön vegyenek részt. Az állomásról egyenesen a sporttelepre hajtottak, ahol estig megszakítás nélkül (mind-egyikük 8—8 meccsel) mérkőztek, az összes díjakat megnyerték és az éjszaka folytatták utjukat Budapest felé. Részletes eredmények: **Férfi egyes:** 1. Kehrling. 2. Dr. Lupp $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$. 3. Lahner és Németh. **Női egyes:** 1. Baumgarten M. (FTC.) 2. Krencsey M. (MAC.) $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$. 3. Pickertné. **Férfi páros:** 1. Kehrling és dr. Lupp $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$. 2. Lahner és Németh. **Vegyes páros:** 1. Kehrling és Krencsey M. 2. Dr. Lupp és Pickertné A Hellas versenyzőgárdája a közeli napokban Jugoszláviába utazik versenykörútra.

O Unirea—Wacker 3:0 (4:0) II. osztályu bajnoki mérkőzés. A Wacker óvása miatt megismételt mérkőzésből ismét az Unirea került ki győztesként hatalmas goal aránnyal. A Wackernek nem volt érdemes megóvnia a mérkőzést, mivel újból vereséget szenvedett és egy goalal többet is kapott, mint az általa megóvott mérkőzésen, amely 7:0 volt, s így a Wacker goalaránya az óvás következése után csak rosszabbodott.

O A Slovan megverte a Kinizsit. Bécsből jelezték: Az a mérkőzés, amelynek eredménye olyan feszült figyelemmel várakoztunk, azaz a Kinizsi és Slovan közötti mérkőzésen a Slovan győzött, az arányban verve a temesvári csapatot. Félidő

2:0. A temesvári csapat minden tekintetben megfelelő játékot produkált s játéktípusa a bécsiek tetszését egy csapásra kivívta.

Felelős szerkesztő:
RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judeului.

NYILTTÉR.

ÉRTESETÉS!

Tudatom a n. 6. közönséggel, hogy **Arad, Piata Avram Iancu 12 sz. alatti Lénárd-féle**

hentes-üzletet átvetttem

és azt újonnan átalakítva a mai napon **újból megnyitottam.**

Kérem a t. vásárló közönség szíves pártfogását. Minden igyekezetem oda fog irányulni, hogy jó és szolid kiszolgálás által magam arra érdemessé is tegyem.

Tisztelettel:

Eisele József
hentes.

5888

**TELI KERT
MEGNYITÁS!**

Van szerencsénk a n. 6. közönség szíves tudomására hozni, hogy a

KÖZPONTI

ÉTTEREM

télikertjét

újonnan átalakítva és fényesen berendezve, **foló hó 18-án szombaton este ünnepélyesen**

megnyitjuk

Betűnkint a kisebb közönség és kedvelt simfonikus zenekara fog hangversenyezni.

Egyetlen törekvésünk az, hogy a mi közönség részére helyiségeinket, mint az elit közönség találkozóhelyét, a legmagasabb nivón vezessük.

Előrangú zenénk garancia arra, hogy a legmodernebb táncokhoz kielégítő kellemes zene fog szolgálni.

Megnyitó esténk az alkalmával van szerencsénk Arad elit közönségét meghívni.

Mély tisztelettel

Kurtág Mihályné és Társa

5889

APRO HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjazt szavak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetési ára hétköznap 3 lej — ban, vasárnap 4 lej. — Vastagabb betűvel 6 lej, illetve 8 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. n. 5 óráig vesztünk fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 30 lej, vasárnap 40 lej. A kiadóhivatalt fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket szűregé, amelyek tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztatás, illetve helyesbítésre kéri. — Hirdetéseket telefon útján is feladhatók, telefon szám: 151. * * * * *

Levellezés.

MEGLATTAM, MEGSZERETTEM levelet megkaptam. Kósmárkyné I. s. 5362

LEVÉLEZNI óhajt későbbi házasság céljából jó megjelenésű keresztény urileánnyal (vagyonra való tekintet nélkül) teljesen egyedül álló, jó anyagi viszonyok között lévő temesvári uriember. Levelek, melyek kívánatra azonnal visszaküldetnek. „Doktor Juris 34” jellegre kéretnek a „Bánát” hirdetőirodába Timișoara I. Piața Libertății. 5384

Alkalmazás.

ÜVEGCISZOLÓ mestert keres az Elő Brassói Tükrőgyár Brassó, Virág-sor 12. sz. 5390

INTELLIGENS, jó családtól való, képzett kisasszonyt keresek gymnaziista leánykámhoz. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 200

MUNKASLEANYOK felvétetnek. Gábor cukorkagyár Arad, Str. Cuza Voda 1. sz. 5247

MECHÁNIKUS TANONOKOK jó fizetéssel és egy kifutó felvétetik. Szegő Arad, Str. Bratianu 11, főpostával szemben. 5130

OKL. TANITÓNŐT, ki zongora tanításban is képzett, keresek közvetlen vasút állomás melletti tanyára, 14 éves leányom III-ik polgári magánutóni előkészítésére. Zongorával rendelkezők előnyben. Bizonyítvány másolatok igény megjelöléssel. Kalmár Ignác intéző címre Bocsig (Bokszeg) küldendők. 5236

KIFUTÓFIUT jó fizetéssel felvesz Visumiroda Arad, Dáca Szállal szemben. 5352

MOLNÁRT keresek azonnali belépésre kiscsaláddal vámmalomba. Farkas, Ökrös. 5366

URILEANY nagyobb gyermek mellé ajánlkozik, lehetőleg vidékre. Beszél magyarul és németül. Címeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kér. 5380

JOB B mindenest és vidékre idősebb szobaleányt keresek. Jelentkezni 11—6-ig Székely-nél Arad, Str. Mărăsești (Kossuth-ucca) 4., II. 10270

MINDENES főzónó azonnali belépésre kerestetik. Cim Rudolf Mosse Arad. 10239

SZOPIATOS DADA ajánlkozik uriházhhoz. Cim: Onodi Sándorné Arad, Strada Mos Ajun (Szál-ucca) 1b. 5372

MINDENES főzónó felvétetik azonnalra. Engelné Arad, Butr. Carel (Érszébekörút) 70., II. o. 5391

ÜGYES masamódnót több évi gyakorlattal felvesz „Humia” kalapüzlet, esetleg teljes ellátással is. 5355

Lakás.

CSINOSAN BUTOROZOT feltétlen DISZKRÉT bejárta szobát keresek lehetőleg azonnalra. Ajánlatokat az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalába kérek „Diszkrét” jellegre. 1012

BÉLVÁROSBAN különbejárta butorozott szobát keresek. Cim Dr. Sugar ügyvéd Arad. 5361

EGYSZOBÁS lakást keresek a belvárosban sürgősen magas bért. Cim Rudolf Mosse Arad. 10271

Vétel és eladás.

ANTI K ÉS MÓDERN butorokat, különböző antik tárgyakat, szörme árukat, dísztárgyakat, akönyveket, fehér és ruhament, háztartási cikkeket, stb. bizományba veszek. Arad, Str. Consistorului 12. (volt Batthyány-ucca), I. em., jobb. 1000

JÓ ÁLLAPOTBAN lévő gyermekkosz-eladó. Arad, Neuman-palota, II. 22. 5364

KIPÜNŐ állapotban lévő feltétlen tiszta egyszemélyes fehér hálószoba eladó. Arad, Bul. Regele Ferdinand 54. II., 4. 5367

RÖVID KERESZTHUROS ZONGORA, HEGEDŐ, FÉNYKÉPEZŐ GÉP, SZIL BIZAM női kabát, nutria bélésű férfi kabát, felöltők, gyermek kosci, komplett háló, ebédlő, uriszoba, szalonberendezések, antik szalon, antik órák, hintaszék, perzsa szőnyegek, különböző butorok, vitrin, vitrin tárgyak, dísztárgyak, damaszt abroszok, utazó bőrönd, tükrök, fosztmányok, store, schieslon terítő, antik schál, íróasztalok, cimbalom, rakett, új férfi és női cipők, stb., igen jutányosan eladók. Arad, Str. Consistorului 12. szám (Batthyány-ucca) I. e., jobb. 1000

EZÜSTÖT, ékszert, antik butort, zongorát, teljes modern lakás berendezéseket legmagasabb árban veszünk. Vidékre utazunk. Salon Artistique Arad. 2601

ELADÓK: különböző butorok. Megtekinthető d. e. 10—12-ig és d. u. 3—6-ig Zaránd szállitónál Arad, Calea Bihorulul No. 11. (Nagyvárad-ut). 5358

MACULATURA PAPIR 5 kigros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadójában. 500

RENDEKIVÜL szép, fatiszta farkaskölyök eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 300

EBEDLŐSZÖNYEG 4x3 méter, teljesen jó karban, eladó. Arad, Str. Ioan Calvin 32. szám. 5371

PENZVÁSLÁDA, plüss szalngarnitúra eladó. Bővebbet Zimmermann Arad, Str. Spiru George 7. (Akác-u) 5382

VAROSI bunda, elsőrendű nutria bélésű, szilbizam sálgallérral, eladó. Arad, Bul. Dragalina (Apponyi ut) 4. 5336

Ingatlan.

FOTER legszebb helyen újonnan berendezett café restaurant könnyű fizetési feltételekkel átvehető. Kisvasut mellett a városban 622 négyzetl telok, lakás, istálló és egyéb épületekkel, olcsón eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójába. 5370

MEGVÉTELRE keresünk, lehetőleg a város belterületén egy 600—800 négyzetű-öles telket. Ajánlatokat „Ipartelep” jelleggel az Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbítja. 5383

Üzlet.

PÉSZÜZLET 2 szobás lakással, kiadó. Arad, Str. Cornél Leoucuța 2. (Dugonics-ucca), Mosóczy-telep. 5349

Oktatás.

ZONGORAÓRÁK kezdők részére akadémiai módszer szerint szerény díjazásért nyerhető. Cim: „Fortuna”-irodában Arad, Strada Consistorului (Batthyány-ucca) 31. 1031

Ellátás.

URICALADNAL két iskolás leány teljes ellátást nyer. Cim Rudolf Mosse Arad. 10269

URI családnál elsőrendű ellátást olcsón nyorhet két iskolás, stb. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 4839

LAKÁST, esetleg ellátást kaphat két diák. Érdeklődni lehet LuttvákJ Józsefnél Arad. 5365

VEGYEN

MUZSAY-nál

Aradon a színházzal szemben

- Férfi öltöny, őszi-téli Lej 1950—
- Őszi-téli felöltő (tiszta gyapju) ... „ 1950—
- Double raglán vagy uistor mind. színb. „ 2500—
- Gummi kabát ... „ 960—
- Fregoli őszi kabát minden színben „ 2600—
- Bőr kabát (szörme bélés és gallér) „ 4600—
- Winpassingi és Hannoveri gummi kabát különlegességek.

Pénzkölesönöket

banktól, legelőnyösebb feltételekkel folyósítottak: **H A A S Z** Irodája Arad, Str. Eminescu (v. Deák Ferenc-ucca) 12.

Megfelelő olcsó házakat

mindenhol elfoglalható lakásokkal csakis **„Fortuna”** Irodája Arad, Str. Consistorului (Batthyány-ucca) 31. szám alatt lehet venni. Erről mindenki meggyőződhetik!

Tojásraktár

Arad, Str. Muresului (Maros-ucca) 4—6. sz. hol mindenféle tojás kapható m-ponta és d. e. 8—10-ig a Piața Catedral (Tökölly-ter) üzletben. 5357 **Lehrer Jakob.**

Urasági inas

nőtlep, kiszolgált katona felvétetik. Cim Rudolf Mosse (Sándor hirdetőiroda) Arad. 10271

ELADÓ családi ház Erdőhegyen

Szép és forgalmas helyen, egy uri, mint gazdálkodónak megfelel, beépített fátelkek, mellékhelyiségekkel, fátelkek gumölcsőssel, szept. 13-án délután örök áron eladódia. **Pálffy örökösök.**

Kisebb nagyobb házhelyek a Str. Fabrica 27., 29. sz. (régi szám 7.) alatt eladók. Bővebbet: **Kalász János** börtüzetében, Arad, Piața Avram Iancu No. 3. 3590

Minden urhölgy saját érdekében csokszik, ha mielőtt től szörme

Zágony István szics Arad, Str. Consistorului (Batthyány-ucca) üzletét ahol nagy választék van a leggyönyörűbb szörme-árakban. Ugyanitt szörme-festések jutányos ártért elkészülnek. Olcsó árak! Pontos kiszágitás!

Eladó magán- és bérházak!

Arad, Str. Consistorului (Batthyány-ucca) közelében: Magánház elfoglalható 4 szobás lakással, nagy udvarral 400.000 lej. — Magánház, elfoglalható 4 szobás, fürdőszobás lakással, műhelynek alkalmas helyiséggel 450.000 lej. — Modern magánház, azonnal elfoglalható 4 szobás, fürdőszobás, parkettás lakással 950.000 lej. — Magánház, elfoglalható 5 szobás, fürdőszobás lakással 950.000 lej. — A Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) közelében fekvő bérház elfoglalható 3 szoba, előszobás, fürdőszobás lakással 750.000 lej. — Megbizott: **Uranul Iroda** Arad, főpostával szemben.

Magánház,

Arad, Str. Stroiescu (Teleky-ucca) közelében 3 szobás, konyhás, elfoglalható lakással, adómentes újabb épület 276 □-os telkekkel 255 ezer lejért eladó. Bővebbet Győrffy Mures Irodájában Arad Str. Unirel.

Legelőcsőbb és legtapátalóbb!

- Bánati trappista 1 kgr. L. 70.—
- Corona trappista 1 kgr. L. 100.—
- Szebeni szalámi 1 kgr. L. 210.—
- GUTTMANN SAMU** cégnél Arad, Str. Mețianu.

ÜGYNÖKÖK

5368 férfiak és nők magas fizetéssel felvétetnek. **BRAUN** Arad, Calea Banatului 3. (Aszfaltos S. ucca.)

Butor-üzlet

megszüntetés miatt luto-rokjutányos árban, részlet-fizetésre is beszeresethetők:

Garai Károlynál,

Arad, Str. Gheorghel Lazar 5. (-) Uránia mozi mellett. (-) 3565

Szülők figyelmébe!

Izr. Leányinternátus felvesz még benalako tanulókat. Kifutó ellátás, szigorú felügyelet, szakszerű oktatás, idegen nyelvek és zongora. Magántanulók is felvétetnek. Prospektus kérendő: **Izr. Leányinternátus** Arad, Str. Alex. Gavra No. 19. (Cseravits P. ucca). 4815

ELADÓ BÜRGÖSEN

egy szálloda, kávéház, étterem, mozgószínház és színházteremmel ellátott épület, teljes berendezéssel, családi okok miatt, teljesen egyedül álló, konkurencia nélkül. A szálloda 20 kiadó szobából áll, tulajdonosnak eze-ken kívül 3 szoba és konyha lakás áll rendelkezésre. ▼▼

A szálloda üzemhely város központjában fekszik a legforgalmasabb utcák között. Értekezletet **Cornel Bradean** ügynőséj és tudósító irodájában Cserahely (Székelyudvarhely) Szentimiro-u. 17. sz. 1369

Kötött női kabátok és gyermek szvotierek még a legújabb olcsó árakban, női és gyermek harisnyák mélyen leszállított árakban! **Szabolcsi és Kleinnál** Arad, Str. Mețianu (Forray-u.) 9. sz.

Hozott az Aradi Közlöny szeptember 12-én. Kiadóhivatalos: Aradi nyomdával.